

1. melléklet

**3248 Tarnaméra, külterület 030/28 hrsz. alatti ingatlanon
szarvasmarhatartó telep fejlesztéséhez**

ELŐZETES VIZSGÁLATI DOKUMENTÁCIÓ

Élővilágvédelmi munkarész

Készítette:
Ilonczai Zoltán
élővilágvédelmi szakértő

1.1. Élővilágvédelem

1.1.1. Vizsgálati módszer, hivatkozott jogszabályok

A felmérés során elkészítettük a tervezett beruházás és környéke aktuális élőhelytérképét. A terepbejárás során elkészítettük az egyes térképezett élőhelyfoltok fajlistáit, amelyet a jellemzésüknél használtunk föl, és amely alapját képezte a foltok természetességi értékkategóriái megállapításának. A természetesség megállapításához az alábbi kritérium-rendszert használtuk fel:

1. táblázat: A természetességi értékszámok és rövid jellemzésük Seregélyes (1995).

Érték:	Kritérium:	Példa:
1	A természetes állapot teljesen leromlott, az eredeti vegetáció nem ismerhető föl, gyakorlatilag csak gyomok és jellegtelen fajok fordulnak elő.	Szántók, intenzív erdészeti és gyümölcskultúrák, bányaudvarok, meddőhányók, vizek betonparttal, gyomtársulások, stb.
2	A természetes állapot erősen leromlott, az eredeti társulás csak nyomokban van meg, domináns elemei szórványosan, nem jellemző arányban fordulnak elő, tömegesek a gyomjellegű növények.	Intenzív gyepek kultúrák, fenyérfüves, csillagpázsitos legelők, szántó, vagy gyepek helyére telepített erdők, vizek mesterséges mederrel, stb.
3	A természetes állapot közepesen romlott le, az eredeti vegetáció elemei megfelelő arányban vannak jelen, de színező elemek alig fordulnak elő, jelentős a gyomok és a jellegtelen fajok aránya.	Túlhasznált legelők, intenzív turizmus által érintett területek, stb.
4	Az állapot természetközeli, de mérsékelten zavart, a színező elemek még előfordulnak, de arányuk nem jelentős, inkább a természetes társulások zavarástűrő fajai válnak jellemzővé. Gyomok alig.	Felhagyott spontán cserjésedő legelők, legelőerdők, fiatal erdők, kaszált csatornapartok, gátak, kubikerdők, felhagyott szőlők stipa-s gyepei, stb.
5	Az állapot természetes, ill. annak tekinthető, a színező elemek (zömük védett faj) aránya kiemelkedő, köztük reliktum jellegű ritkaságok is, gyomnak minősülő fajok alig.	őserdők, őslápok, meredek, hasznosítatlan sziklagyepek, sziklaerdők, fajgazdag hegyi kaszálórétek, fajgazdag sztyepprétek, stb.

A természetességi értékszámot a dokumentumban a folt élőhelyi kódja után tüntetjük föl.

A terület bejárása során külön figyelemmel kísértük a lehetséges védett fajokon túl a helyileg ritka fajokat, speciális fajösszetételeket, ill. értékes növénytársulásokat. Ezek állományait minden esetben igyekeztünk felmérni, ill. az állomány nagyságot megállapítani. A terepi bejárások májusban voltak.

A zoológiai vizsgálatok esetében az egyes csoportoknál az alábbi módszereket alkalmaztuk:

Rovarok: Egyelés, vizuális megfigyelés, táplálékspecialista fajok esetében a tápnövények jelenléte/mennyisége, élőhelyek alapján történő szakértői becslés.

Kételtűek: Vizuális megfigyelés és hang alapján azonosítás, Az élőhelyek alapján történő szakértői becslés.

Hüllők: Vizuális megfigyelés és az élőhelyek alapján történő szakértői becslés.

Madarak: Táplálkozóhelyeken/költőterületen történő távcsöves megfigyelés és az élőhelyek alapján történő szakértői becslés.

Kis- és közepes testmretű emlősök: nyomok azonosítása, területiális jelzések megkeresése, vizuális megfigyelés.

Főbb felhasznált jogszabályok

- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről.
- 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről.
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.
- 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről - Magyar Közlöny 2001/53: 3446-3484.
- 100/2012. (IX. 28.) VM rendelete a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet és a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet módosításáról - Magyar Közlöny 2012/128: 20903
- Európai Tanács 79/409/EGK irányelve (1979. április 2.) a vadon élő madarak védelméről.
- Európai Tanács 92/43/EEC irányelve (1992. május 21.) a vadon élő növény- és állatfajok, valamint élőhelyek védelméről.
- Az Európai Parlament és a Tanács 1143/2014/EU Rendelete (2014. október 22.) az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről.
- T/12590. számú törvényjavaslat egyes törvényeknek az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzésével és kezelésével összefüggésben történő módosításáról

Főbb felhasznált tanulmányok

Felhasznált irodalom, adatok:

- Assessment of Plans and Projects Significantly Affecting Natura 2000 Sites, methodological Guidance on the provisions of Article 6(3) and 6(4) of the 'Habitats' Directive 92/43/EEC, DG Environment, EC, 2002.
- Berni Egyezmény (1994): Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats. Appendices to the Convention. – Council of Europe, Strasbourg, T-PVS (94) 2, 21 pp.
- Bölöni J., Molnár Zs., Kun A. (2010): Magyarország élőhelyei – Vegetációtípusok leírása és határozója ÁNÉR 2010 – MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, Vácrátót: 347 pp.
- Council Directive (1992): Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora. – Official Journal L 206, 22 July 1992, pp. 7–50.
- IUCN (1996): 1996 IUCN Red List of Threatened Animals. – IUCN, Gland, Switzerland, 368 pp.

Felhasznált internetes oldalak:

- <https://web.okir.hu>
- <http://www.termeszetvedelem.hu>
- Google Maps úrfotó

1.1.2. Jelenlegi állapot ismertetése

A részletesen vizsgálandó területek lehatárolásánál az elsődleges szempont az volt, hogy a tervezett beruházás hol érinthet természetszerű vegetációval rendelkező élőhelyeket, illetve hol lehet védett fajokra hatással. A lehatárolásnál Google Maps térképet vettünk igénybe, amely az élőhelyfoltok lehatárolásának az alapját képezte az élőhelyérkép elkészítéséhez.

A tervezett beruházás területe Tarnaméra külterületén található, üzemelő állattartó telepen belül, kizárólag a telephely területét érintve.

1:10 000

☒ tervezett bővítés 🟥 beruházási terület

1. térkép: A tervezett beruházás elhelyezkedésének bemutatása műhold alapú térképen.

1.1.2.1. Növényzeti adottságok

A vizsgált térség mai képét alapvetően az emberi tényezők határozzák meg. A potenciális vegetációt a mezőgazdasági tevékenység megsemmisítette, csak kisebb foltokban maradtak meg természetszerű vegetációval borított élőhelyek. Ezek gyepek, kisebb részben erdőfoltok, facsoportok továbbá a csatornákat, árkokat követő többnyire idegenhonos fafajok alkotta fasorok, gyomos mezsgyék.

A vizsgált terület jelentős részét az állattartó telephely területe foglalja el, a környezetében szántó területek, jellegtelen száraz, félszáraz gyepfolt és kökénycserjés alkotja. Az állattartó

telephely északi szegélyét képező vízvezető árkot a telephelyen kívüli szakaszokon kökényből (*Prunus spinosa*) álló cserjések, fehér akáccal (*Robinia pseudoacacia*) és az árkot szegélyező mezsgyéken gyomvegetációval. A beruházási terület környezetét is mezőgazdasági területek, kisebb mértékben jellegtelen félszáraz gyepek, valamint a talajvizet, pangóvizet lecsapoló árok és azt kísérő kökénycserjések, továbbá fehér akácból (*Robinia pseudoacacia*) álló fasorok alkotják.

A hatásterületen belül a következő élőhelytípusok találhatók meg:

OC - Jellegtelen száraz, félszáraz gyepek (TDO: 2)

P2b - Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (TDO: 2)

T1 - Egyéves intenzív szántóföldi kultúrák (TDO: 1)

U4 - Telephelyek, roncsterületek, hulladéklerakók (TDO: 1)

2. térkép: A tervezett állattartó telephely és környezetének élőhelytérképe.

1.1.2.2. Állattani adottságok

A szűkebb térség faunáját alapvetően az agrár környezet dominanciája határozza meg. A térségben művelt mezőgazdasági területek és jobbára idegenhonos fajokból álló fasorok tagolják a tájat, kisebb-nagyobb gyepekkel tarkítva. A természetes növényzet csak töredékekben maradt fenn. A szántók mezsgyéin, fasorokban, valamint száraz, többnyire legeltetett gyepterületek alkotta környezetben főleg az agrár/gyepes élőhelyeken előforduló madarak jelentenek természetvédelmi értéket. Az állattartó telephely környezetében előforduló fajok többé-kevésbé alkalmazkodtak a bolygatott, antropogén hatás alatt álló környezethez: tág ökológiai tűréshatárokkal jellemezhető, általánosan előforduló fajok jellemzőek a hatásterületre. A települési környezettől távolabb, a tágabb térség azonban már

jelentősebb madártani értékeknek biztosít életteret: parlagi sas (*Aquila heliaca*), szalakóta (*Coracias garrulus*), hamvas rétihéja (*Pyrgus pygargus*), hogy csak néhány fajt említsünk.

1.1.2.3. Védett természeti területek

A tervezett beruházás hatásterületén belül jogszabállyal vagy egyedi határozattal kihirdetett „ex lege” védett terület nem fordul elő. A tervezett tevékenység lápot, szikes tavat, forrást, országos vagy helyi jelentőségű védett természeti területet nem érint.

1.1.2.4. Országos Ökológiai Hálózat

Az Országos Ökológiai Hálózat a Páneurópai Ökológiai Hálózat része. Legfontosabb alkotórészei a magterületek, amelyek természetes, vagy természetközeli élőhelyeket foglalnak magukba, európai, illetve hazai jelentőségű területek, fajok populációinak élőhelyei. Az ökológiai folyosók a vándorló fajok mozgását, az értékes élőhelyek, populációk összeköttetését biztosítják térbeli és genetikai szinten egyaránt. Az ökológiai folyosók hálózatának elemei szervesen illeszkednek az európai, országos, megyei, települési és élőhely szintű ökológiai hálózati felépítésbe. Az ökológiai folyosók kialakításánál törekedtek a folytonos hálózati elemek kijelölésére, de előfordulhatnak megszakított (ún. "steppingstone") hálózati elemek is. Az országos ökológiai hálózat területét az Országos Területrendezési Tervről (OTRT) szóló 2018. CXXXIV. tv. 2. rész jelöli ki. A tervezett beruházás az ökológiai hálózat elemei közül a puffer területet érinti közvetlenül. Az érintettség mértéke: **2451,4 m² (~0,25 ha)**.

3. térkép: A puffer terület elhelyezkedése a tervezett beruházás területén és környezetében.

1.1.2.5. Natura 2000 terület érintettsége

A tervezett istálló bővítés a HUBN10004 „Hevesi-sík” különleges madárvédelmi Natura 2000 területet érinti. Az érintettség mértéke: 2451,4 m² (~0,25 ha).

1:2 500

tervezett bővítés beruházási terület Natura2000_SPA

4. térkép: A tervezett beruházás és Hevesi-sík különleges madárvédelmi terület elhelyezkedése.

1.1.2.6. Tervezett beruházás élővilágvédelmi jellemzése

A beruházással közvetlenül érintett terület élőhelyei, valamint a depónia helyek, szállítási útvonalak mindegyike az ÁNÉR besorolás szerinti "telephelyek, roncsterületek" (U4, TDO:1) kategóriában található. Az igénybevett felületen kívül, a közvetett hatásterületet jelentős részben egyéves szántóföldi kultúrák (T1, TDO:1) borítják. Az állattartó telephely északnyugati szegélyén található vadszilvából (*Prunus cerasifera*), kökényből (*Prunus spinosa*), diófából (*Juglans regia*), akácból (*Robinia pseudoacacia*) álló sövény (P2b, TDO:2), amely a telephelyet északról határoló vízelvezető árkot borítja. A telephelytől keletre és délkeletre szintén található kökénycserjés (P2b, TDO:2), amelyek a vízelvezető árkot szegélyezik, illetve az itt lévő jellegtelen félszáraz-száraz gyepon (OC, TDO:2), a mobil átjátszótorony mellett található. A telephelytől keletre lévő gyomos száraz gyepon (OC, TDO:2) elsősorban tarackbúza (*Agropyron repens*) alkotja, sok gyomnövényvel: pásztortáska (*Capsella bursa-pastoris*), egynyári seprence (*Erigeron annuus*), mezei aszat (*Cirsium arvense*), mezei iringó (*Eringium campestre*). A telephelyen belül is található vetett gyepon, illetve jelenleg nem használt és visszagyepesedett (OC, TDO:1-2) felületek, időszakosan használt állattartó karámok gyepei.

1. fotó: Az istállóbővítéssel érintett terület jelenleg a szabadban lévő karám növényzetmentes területe.

Állatfajok közül a telephelyen előfordult a búbos pacsirta (*Galerida cristata*), mezei veréb (*Parus montanus*), vadgerle (*Streptopelia turtur*), molnárfecske (*Delichon urbicum*), a környező élőhelyeken a felsoroltakon kívül seregélyt (*Sturnus vulgaris*) és örvös galambot (*Palumba columbus*) figyeltünk meg.

Az állattartó telephely istállója alkalmas lehetne kuvik (*Athene noctua*), esetleg gyöngybagoly (*Tyto alba*) megtelepedésére, amennyiben számukra alkalmas költőládát helyeznek el a zavartalanabb istállórészen.

2. fotó: A beruházási terület közvetett hatásterületét nagyrészt szántók alkotják

3. fotó: Az állattartó telephely mellett lévő gyomos gyeppolt

1.1.3. Távlati állapot vizsgálata

1.1.3.1. A létesítmény hatásterülete

A hatásterület az a terület, ahol a hatások a jogszabályokban rögzített mértékben érzékelhetők. A hatásterület lehatárolásánál 314/2005 (XII.25) számú Kormány rendelet 7. sz. mellékletében foglaltakat vesszük figyelembe.

A hatásterület részét képezik potenciálisan a haváriából adódó szennyezések (levegő, víz, talaj) által érintett területek, melyek azonban előzetesen nem határolhatók le (a hatásterület számos tényezőtől függ, mint pl. a havária esemény jellegétől, a környezetbe kikerülő szennyezőanyag típusától és mennyiségétől, az időjárási viszonyoktól).

A telephely környezete mezőgazdasági terület, a legközelebbi vízfolyás 800 m-re található (Kis-Tarna), sérülékeny természeti területek, értékesebb gyepek pedig 500 m-re találhatók legközelebb az állattartó telephez. Havária esetén ezért jelentősebb természetvédelmi kockázattal nem számolunk.

Közvetlen hatásterület

A közvetlen hatásterületnek a ténylegesen igénybevett, a tervezett istálló bővítés területének kialakítására szolgáló területet tekintjük. Ezek figyelembevételével a közvetlen hatásterületet a tervezett istálló bővítés alapterületében állapítottuk meg.

Közvetett hatásterület

A közvetett hatásterület lehatárolása a különböző élőhelyek és fajok tekintetében eltérő nagyságú területeket jelenthet. Egy vizes/nedves élőhely esetében a közvetett hatásterület nagyobb lehet, mint a teresztis élőhelyeknél.

A lokális, kis területen mozgó, nem vagilis fajok esetében a közvetett hatásterület nagysága sokszor a közvetlen hatásterülettel azonos, míg a vagilis, nagy területeken mozgó, vándorló, vagy fotofil fajoknál a közvetett hatásterület kiterjedtebb. A különböző fajokra egyes hatások eltérő módon hatnak. A zavarásra érzékenyebb fajok esetében már maga az emberi jelenlét is jelentős hatást gyakorolhat (pl. ragadozó madarak), míg más fajoknál a zaj jelent veszélyforrást.

A közvetett hatásterület szakértői becslés alapján állapítottuk meg. A jelenlegi vizsgálatok során a tervezett istállóbővítéstől számított 100 m-es környezetében lévő élőhelyeket térképeztük föl és vizsgáltuk a flórát és faunát.

1.1.3.2. A létesítmény hatásai

A hatásviselők teljes hatásterületen belül előforduló természetközeli élőhelyek, azok növény- és állatvilága.

A tervezett új istálló rész a meglévő istálló bővítését jelenti. A 2451,4 m²-nyi bővítési területet jelenleg a szabadban lévő karámok foglalják el, ahol az állatállományt istállón kívül tartják. A bővítési terület és annak környezete növényzetmentes, az állatok által taposott terület, továbbá takarmány-, vagy időszakosan trágya deponáló helyek.

A beruházási területen és annak környezetében védendő élőhely, jelentősebb védett faj, vagy annak jelentősebb állománya nem fordul elő. A 2451,4 m²-nyi terület beépítése a természeti környezetre, természeti értékekre negatív hatást nem fog gyakorolni.

1.1.3.3. A létesítmény üzemének, üzemeltetésének hatása

Jelenleg meglévő állattartó telep istálló bővítése az állatállomány növelésének lehetőségét és a megfelelő, jogszabályi elvárásoknak is eleget tevő tartását biztosítja. A nagyobb istállóval rendelkező állattartótelep üzemeléséből fakadó hatások tekintetében természetvédelmi szempontból releváns változás nem várható.

1.1.3.4. Létesítmény felhagyásának hatásai

A felhagyás után rekultiválni kell a területet. A rekultiváció során gyepesítés, erdősítés, vagy mezőgazdasági hasznosítás is elképzelhető. Élővilágvédelmi szempontból a felhagyás, majd rekultiváció nem jelent releváns problémát.

1.1.4. A kapcsolódó létesítmények vizsgálata

Természetvédelmi szempontból releváns, értékelhető kapcsolódó létesítményt nem terveztek.

1.1.5. Havária esetek vizsgálata

A havária események az élővilágra általában lokális veszélyt jelentenek. Az egyes havária események bekövetkezésekor a legfontosabb teendő a szennyezés minél gyorsabb megszüntetése, illetve a szennyezés terjedésének minél gyorsabb megakadályozása a műszaki kármentesítés módszereivel.

1.1.6. Javasolt hatáscsökkentő intézkedések

1.1.6.1. Építésre vonatkozó javaslatok

Természetvédelmi jellegű előírás, védelmi intézkedés nem szükséges

1.1.6.2. Üzemeltetésre vonatkozó javaslatok

Amennyiben lehetőség van rá kuvik (*Athene noctua*), vagy gyöngybagoly (*Tyto alba*) megtelepedésének segítése érdekében költőláda kihelyezése javasolt.

1.1.6.3. Tervezett megelőző, csökkentő, kompenzáló, illetve elhárító intézkedések

Hatáscsökkentő előírás nem szükséges.

1.1.6.4. Monitoring javaslatok

Mivel védett területet, védett fajok állományait, vagy védendő élőhelyeket nem érint a beruházás, természetvédelmi célú monitoringra nincs szükség.

Budapest, 2026. május 31.

Ilonczai Zoltán

